

VIVAT ACADEMIA

sekretariaat :
em. jacqmainlaan 126
1000 brussel - tel. 02-218 68 20 - pr 000-0429238-13

verantwoordelijk uitgever :
lic. hugo hermans
oude kerkstraat 56, 2000 antwerpen

MOTIE VAN HET IJZERBEDEVAARTKOMITEE

Het IJzerbedevaartkomitee wijst op de uitzonderlijke betekenis van de gebeurtenissen die zich thans in dit land afspelen.

Onder druk van de economische noodtoestand bewijzen de harde feiten dat de ruimste autonomie voor de gemeenschappen op economisch, financieel en fiscaal gebied onafwendbaar geworden is en levensnoodzakelijk voor het vrijwaren van de toekomst van ons Vlaamse volk.

De konkrete eis, gesteld op de jongste IJzerbedevaart, dat het beheer over de zogenaamde vijf nationale sectoren aan de gemeenschappen moet overgedragen worden is thans hoogst aktueel geworden en voor onmiddellijke verwezenlijking vatbaar.

De weerslag van deze maatregel op de gehele staatsstructuur is overduidelijk.

Het IJzerbedevaartkomitee bezweert de Vlaamse politieke verantwoordelijken dan ook niet te aarzelen maar vastberaden door te werken, zelf gedurfde en konkrete voorstellen uit te werken en het initiatief niet over te laten aan de Waalse landgenoten. In het bijzonder dient zeer scherp gesteld te worden dat met de overdracht van de bevoegdheid ook de gehele financiële last voor de ondersteuning van de eigen nijverheid aan de gemeenschappen moet opgedragen worden.

Dit betekent dat de fiskale bevoegdheid van de gemeenschappen grondig moet uitgebreid worden, het huidige dotatiestelsel afgeschaft en een radikaal einde gesteld wordt aan de massale en ongecontroleerde overdracht van Vlaamse geldmiddelen naar Wallonië. De overdracht van bevoegdheid moet de konkrete macht over de instrumenten van het economisch beleid inhouden, wat de splitting medebrengt van de openbare kredietinstellingen en o.m. van de diensten voor de handelspromotie en het wetenschappelijk onderzoek.

„Welvaart in eigen handen” is meer dan ooit aktueel en moet het signaal vormen van een vernieuwde, eendrachtige algemene Vlaamse aktie.

BETAAL UW BIJDRAGE voor het academiejaar 1982-'83 door storting op postrekening 000-0429238-13 van Verbond der Vlaamse Academics, Emiel Jacqmainlaan 126, 1000 Brussel. Vermeld de afdeling waartoe U wil behoren, indien U **niet** geografisch bij de afdeling van uw woonplaats wenst te worden ingedeeld. De bijdragen blijven onveranderd : steunende leden 1000,- fr. of meer, gewone leden vanaf het zesde jaar na promotie 500,- fr., pas-afgestudeerden de eerste vijf jaar na promotie 200,- fr., dienstplichtigen 200,- fr., bijkomende leden, ook academics in hetzelfde gezin, per persoon 100,- fr. Vergeet niet bij de overschrijving duidelijk de bestemming te vermelden. De bijdrage kan ook aan de plaatselijke afdeling worden betaald.

De gelden zullen worden verdeeld over de centrale administratie en de lokale afdelingen. Deze behouden echter het recht in verband met het peil der lokale activiteiten, verplichtend of vrijblijvend, een bijkomend lidgeld of zogenaamd „clubgeld” te vragen. Meer bijzonderheden worden verstrekt op de jaarlijkse algemene ledenvergadering.

WERF NIEUWE LEDEN, aldus maakt U het V.V.A. sterker. Zo kan het meer doen voor de Vlaamse zaak in het algemeen en voor de zaak der academics in het bijzonder.

Het CENTRAAL SEKRETARIAAT is open op **dinsdag** en **donderdag** van **9.00** tot **17.00 uur**.

IN MEMORIAM WIES MOENS

Uitgesproken te Neerbeek op woensdag 10 februari 1982 door Anton van Wilderode

Wie het lange leven overschouwt van de dierbare dichter, bezielende jeugdleider en voorman, die wij vandaag bij zijn laatste gang vergezellen, - en dat enkel doet vanuit een zakelijk, nuchter-afstandelijk gezichtspunt, - zou wellicht besluiten dat het op **een mislukking** lijkt.

Wies Moens kon de universitaire studie die hem normaal in de glatte bedding van een intellectuele carrière hadden voortgestuwd, niet voltooien. Hij gevoelde zich nooit geheel en nooit lang thuis in de partijen, bewegingen en groeperingen die zijn ideaal, of een gedeelte ervan, in hun programma schreven.

Hij, - die allermeest en allerdiepst **dichter** was, moest zijn pen slijpen tot wapen van verweer en zijn stille kamer in een stil huis verlaten en ruilen voor een taak in de openbaarheid.

Hij werd tweemaal veroordeeld, - niet zozeer wegens **daden** dan wel om **ideeën** en **idealen** (die men, door hém te treffen, in discrediet probeerde te brengen bij veel onaanachtigen en „onwetenden”!).

De tweede helft van zijn leven moest hij noodgedwongen doorbrengen buiten zijn hartsgeliefde Vlaanderen waar het hart is achtergebleven en blijven zal tot het end, bij de wateren van de Schelde, bij de torens van Brugge en Gent.

Tijdens diezelfde laatste levenshelft deemsterde de herinnering aan wie hij was in zijn geboorteland weg (in die mate zelfs dat „men” het televisiebericht van zijn dood met een verkéerde foto illustreerde!): hij was de verre onmachtige observator geworden die zo weinig mocht zien wat hem verheugde en zoveel wat hem verdroot en tegenstond.

Een mislukt leven?

Nog eens: voor wie oppervlakkig oordeelt, wellicht ja. Maar niét voor de attente toeschouwer die duurzamer maatstaven aanlegt dan méétbaar succes en registreerbaar resultaat.

De meesten onder ons behoren tot de generatie(s) voor wie Wies Moens veel méér was dan dichter. Hij was immers een van de zeldzamen (ze zijn er in Vlaanderen Goddank en gelukkig altijd geweest) die **door** de literatuur ook **buiten** de literatuur enorme invloed hadden; die door een veel groter aantal dan dat van hun lezers werden gewaardeerd en bemind; die een schare

van sympatisanten - en dus ook van tegenstanders - hadden, niet alleen om wat zij schreven maar ook om wat zij waren en deden. Want alleen wie een overtuiging heeft, kan overtuigen. Wies Moens was een bezielend en bezielend leider van de „jonge karavanen”, een voorman die zijn troepen niet achternaliep maar vóórging; die wist wat hij wilde en compromisloos eerlijk zijn weg koos. Hij heeft (daardoor!) in die strijdbare jaren, toen hun paden uiteenliepen, wél medestanders en kameraden, maar nooit **vrienden** verloren.

Het symbool van zijn leven is een onverborgen, zwaardrechte **rechte lijn**. In de moeilijke tijd, toen de vrijwilligers nog geen vrijgestelden waren, heeft hij met verwaarlozing van eigen baten en materieel voordeel zijn ideaal beleden en beleefd tot - en héél letterlijk - de bedelzak. Tijdens zijn „verborgen leven” (dat bij hem nà het „openbare leven” kwam) heeft hij veel tijd en gelegenheid gehad tot herinnering, herdenking en bezinning en ik wéét dat het een goed deel van zijn geluk was,

geen enkele Macht te hebben toebehoord,
die 't mensenhart houdt voor een koopbaar ding!

Maar ook de **dichter** Wies Moens blijft voor wie ongepassioneerd oordeelt overeind! Als weinig anderen heeft hij in onze literaire geschiedenis een belangrijk vernieuwingsmoment gemarkeerd, het **expressionisme** van de twintiger jaren, waaruit men zijn naam noch zijn poëzie kàn wegdenken, - voor het Zuiden al evenmin als voor het Noorden. Zijn onvergetelijke, bezwerende **Celbrieven** hebben wij gelezen en overgeschreven, gememoriseerd en gefluisterd en bijna gebeden in de stilte van chambretten, tijdens voettochten en wandelingen en op halfklandestiene bijeenkomsten, - als zelfbevestiging, getuigenis én wervende uitnodiging, want die het wachtwoord ontvangt, hij zet zijn leven tot een bolwerk er om heen.

Ook zijn verzenbundels met de duidelijk-positieve titels, - die de reisfazen vormen van de vaart naar het beloofde land: **De boodschap, De tocht, Opgangen en Landing** (nà 1935 realistischer, als terugblik en balans: **Het vierkant, Het spoor, De verslagene** en **Ad Vesperas**) - alle blijven zij hun glans en warmte behouden. Zij blijken minder „gedateerd” dan men na een halve eeuw en bij vergelijking met werk van sommigen van zijn tijdgenoten kon verwachten.

Ook hier mogen wij dus allerminst van een mislukking spreken.

Maar er is méér dat tot het wezenlijke, **innerlijke geluk** van Wies Moens heeft bijgedragen. Dat is het besef dat hij **trouw** is willen, kunnen en mogen blijven aan de idealen van zijn knapentijd, - dat is ook van de weergalozen en ongeëvenaarde Algemene Katholieke Vlaamse Studentenbeweging. Naar mijn gevoel liggen die volledig vervat in de aloude kruisleuze (beter: programma!): Alles voor Vlaanderen en Vlaanderen voor Kristus. Hij heeft die nooit tot de helft verkort. Zij betekende (en de volgorde is nauwelijks relevant): **trouw aan land en volk**, - waarvan hij zo goed als wie ook de tekorten en gebreken kende, dat hij kritisch observeerde en tegelijk kritiekloos liefhad,

met u of zonder u, mijn volk, altijd voor u!

Hij zag met intense vreugde hoe het armoevolk uit zijn geboortestreek, voor wie en waarbij hij lesgever en raadgever was geweest, gaande de jaren, welgesteld werd, maar het bedroefde hem dat - parallel met de materiële opgang - zoveel essentiële waarden verloren gingen. De toenemende bewustwording van de Vlaamse mens vervulde hem met blijdschap, maar onze altijd weer opduikende verdeeldheid bezorgde hem leed en verdriet.

Het vanzelfsprekende komplement van zijn verbondenheid met de lotsbestemming van zijn volk was de **trouw aan God en Kerk, aan Maria en de lieve heiligen van onze stam**. Hij wist terdege onderscheid te maken tussen het essentiële en het bijkomstige, tussen goddelijke verwachting en menselijke poging, tussen de onzichtbare en de zichtbare werkelijkheid, tussen vaste waarheden en voorbijgaande vormen. Hij leed nooit aan het tegenwoordig zo vaak voorkomend verschijnsel van geestelijke zelfverminking, waarbij men zijn religieuze opvattingen voor de helft, of meer, prijsgeeft om zonder moeilijkheden met iedereen akkoord te kunnen gaan. Zijn Vlaamse én Grootnederlandse rechtlijnigheid heeft hij, een lang leven lang, ook op het gebied van zijn geloofsovertuiging hardop beleden. „Als een goed instrument” heeft de Heer hem mogen „regeren” - en Hij was zijn hechtste steun in de dagen van de verbrijzeling, die bij hem tot het einde van zijn leven hebben geduurd. Hij was een man die altijd is blijven bidden

mijn credo, dagelijks herhaald:
dat al wat leeft, slechts leeft door U,
al wat beweegt, beweegt door U
levende God, eeuwige Nu!

Daarin ligt de verklaring voor de kracht waarmee hij zich overeind én staande heeft gehouden. En zoals in à het andere, is zijn geliefde onverliesbare echtgenote („Je bent er nóg. Je zult er immers zijn!”) hem ook in dat geloof tot stut geweest. Zo kon zij zoveel jaren zijn idealen en ontgoochelingen delen, zijn ballingschap en eenzaamheid, zijn hoop en vertroosting. Zij was het boegbeeld van zijn geluk.

In het laatste kwarteeuw, dat mede door h  r dood en door een toenemend lichamelijk ongemak het zw  rste werd van zijn bestaan, - bleef Wies Moens (even aan de overkant van een staatsgrens die voor hem niet bestond) een **bestendige aanwezigheid** voor de getrouwen in het oude land. De welsprekende redenaar was stemloos gemaakt, de beminde dichter sprak nog slechts met de woorden uit levensvoortjaar en de weerbare voorganger van ooit gevoelde zich steeds weerlozer worden:

wie zijn brood verdrietig moet eten,
houdt zich recht aan de kracht van den droom!

Hij heeft zich bewust en dapper voorbereid op de grote ontmoeting met de Heer die zijn jeugd, zijn mannenjaren en zijn ouderdom verblijdde. In dit offer-van-lof willen wij God danken omdat hij ons Wies Moens gaf - n tegelijk Wies Moens dankzeggen omdat hij zijn gehele leven heeft willen wijden aan de rechtvaardige zaak van ons volk. Als zovelen die ons de jongste tijd ontvielen, heeft hij het beloofde land in het verschiep, niet mogen betreden. Met hen behoort hij voortaan tot het hemelse verheerlijkte Vlaanderen, tot onze getuigen en helpers in den hoge. Van daarboven herhaalt hij ons vandaag zijn moed en deemoed vervulde **Laatste wil**:

Zorgt, die achterblijft, dat aan
de groef geen ijdel woord weerklinkt; niets
dan 't vrede-spreken na den wapenslag,
geleverd hier beneen. Gij allen die
mijn vrienden zijt, opr  cht, uw zwijgen zegt
het diepst wat ons verbond in vreugd en leed,
in 't rechtdoor strijden voor hetzelfde goed.
Uw stil gebed zal zijn de liefste groet
die ik van U naar Vader medeneem.
Hij kent mijn zwakheid, kent mijn liefde ook,
en wat Hij doet met mij, is wel gedaan:
Hij is de Heer. - Gaat, vrienden, blijft getrouw
aan wat wij samen wrochtten voor dit Volk;
dat eens Gods merk, gedreven in zijn ziel,
verduisterd al zo lang, mag lichten weer,
de hoge zin van 't Godlijk merk zich toon'
in wil en werk des Volks, in 't machtig schrijden
naar de voleinding, door de storm der tijden.

OPEN BRIEF AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE RAAD

Geachte Dames en Heren,

De Vlaamse Deelregering heeft in haar beleidsverklaring gesteld dat aan Uw Vlaamse Raad een onderzoek moet worden opgedragen inzake de sociale gevolgen van de repressie en naar de in dit verband te treffen maatregelen.

Dit onderzoek kan de aanloop vormen tot de sedert zolang vereiste amnestiemaatregelen.

De Deelregering heeft aldus bewezen begrip te hebben voor haar taak en verantwoordelijkheid als Vlaams politiek orgaan.

Inderdaad, een grote meerderheid in het Vlaamse land is sedert lange tijd gewonnen voor amnestie voor politieke handelingen gesteld gedurende de periode 1940 tot 1944.

Het mag evenwel niet bij intentieverklaringen blijven en evenmin bij een onderzoek naar de gevolgen van de repressie.

Konkrete amnestiemaatregelen dienen thans zeer spoedig te worden getroffen.

Politieke amnestie is inderdaad een daad van eminente staatkundige wijsheid die tot de schoonste tradities van de Europese democratische rechtspleging en beleidvoering behoort.

Daarenboven kan niemand ontkennen dat de repressie totaal afgewend werd van wat haar eigenlijk opzet moest zijn, en vervormd werd tot een brutale poging om de hele Vlaamse beweging ten gronde te richten.

Om deze redenen vragen wij U, met de meeste aan drang dat U, ingaande op de verklaring van de Vlaamse Deelregering, zonder verder uitstel Uw eigen verantwoordelijkheid zoudt opnemen, een concreet amnestie-initiatief zoudt voorstellen, behandelen en uitwerken.

Meer dan veertig jaren na de feiten is het werkelijk niet te vroeg. Wat van U wordt gevraagd heeft niets te maken met een beoordeling, laat staan een goedkeuring van de feiten zelf.

Daarenboven mogen deze feiten, wanneer men ze wil onderzoeken, niet afzonderlijk benaderd worden, maar moeten zij in de ruime kontekst worden geplaatst van de zware achteruitstelling, waarvan de Vlaamse Gemeenschap in 1940 nog steeds het slachtoffer was en dienen de motieven van hen die bij de feiten betrokken waren terdege in aanmerking genomen te worden.

Het is allicht gepast in dit verband erop te wijzen dat de eerste schuldige inzake de kollaboratie wel de unitaire Belgische Staat zelf was.

Het uiteindelijke doel van politieke amnestie is de samenhang van de gemeenschap te herstellen en te verstevigen.

In deze moeilijke tijden van economische nood en van het stelselmatig uitbouwen van de autonomie heeft onze gemeenschap deze samenhang meer dan ooit nodig.

Door konkrete amnestiemaatregelen door te voeren zult U beantwoorden aan de verzuchtingen van zeer vele Vlamingen en de wegen naar de toekomst voorbereiden.

Gezien het grote belang van deze brief zijn wij zo vrij hem bekend te maken.

Met de meeste hoogachting,

Algemeen sekretaris
Rik de Ghein

Voorzitter
Paul Daels

Solidariteit, basis voor een gezond sociaal-zekerheidsbeleid ?

Het dreigend failliet van de sociale zekerheid zet iedereen er toe aan om zich te bezinnen over de toekomst en de hervorming van deze regeling. Het zoeken naar financiële middelen om, op korte of middellange termijn, de uitbetaling van de prestaties te verzekeren, kan niet langer bijdragen tot een grondige sanering van het stelsel dat dreigt te verstikken in zijn eigen logheid.

Waar het thans om gaat zijn de grondslagen van het stelsel zelf, de grote opties die bij de opbouw van de sociale zekerheid als onbetwistbare waarden van de Westerse beschaving algemeen werden aanvaard en nooit in vraag gesteld.

Het waarom en het doel van de sociale zekerheid moeten worden herdacht. Deeloplossingen en lapmiddelen kunnen de scheefgetrokken situaties niet meer rechtzetten. Wij moeten terug naar de oerbronnen van de sociale zekerheid, wij moeten ons afvragen of de solidariteit nog een stimulans, een motief kan zijn voor het scheppen van een nieuwe, moderne, eigentijdse sociale zekerheid. En wij moeten ons zeker de vraag stellen of de huidige, verkeerd gelopen sociale zekerheid nog wel op de solidariteit steunt.

Begripsomschrijving

Het samenhorigheidsgevoel manifesteert zich eerder in tijden van nood dan in perioden van voorspoed. De betrokkenheid met het lot van anderen doet zich bewust aanvoelen wanneer men inziet dat de sereniteit van het eigen bestaan bedreigd wordt wanneer anderen zich reeds in de gevreesde noodsituatie bevinden.

Dit **bewust** samenhorigheidsgevoel is solidariteit.

Solidariteit treedt niet zó maar naar voren. Nodig is een „agens” van buiten uit die de bewustwording van samenhorigheid doet optreden.

In de sfeer van de sociale verzekeringen en van de sociale zekerheid is deze agens een reëel risico dat bv. verbonden is aan de uitoefening van een beroep. Aldus zal solidariteit optreden tussen de leden van een beroepsgroep, waarbinnen het risico zich zal voordoen.

Tussen leden van verschillende groepen komt geen solidariteit tot stand, wanneer een risico t.o.v. een van deze groepen onbestaand is, omdat alsdan de bewustwording van het sluimerend samenhorigheidsgevoel ontbreekt.

Zulks verklaart waarom solidariteit plaats- en tijdsgebonden is en verschilt van andere waarden, zoals (christelijke) naastenliefde, die universeel zijn en tot de eigenheid van het menselijk wezen behoren. Daarom is het verkeerd te spreken van solidariteit met de Derde Wereld, omdat men niet bewust de dreiging van hongersnood en ellende kan aanvoelen, omdat men niet inziet hoe deze risico's ons persoonlijk bestaan kunnen bedreigen.

De sociale verzekeringen

De oorspronkelijke maatschappijen van onderlinge bijstand die aan mutualiteitsverzekering deden, waren onbetwistbaar gebaseerd op de solidariteitsgedachte: één voor allen. De aangewende technieken waren deze van de verzekeringen, die eveneens hun grondslag vinden in het samenhorigheidsgevoel.

De verdere ontwikkeling van sociale voorzieningen - men denke aan de eerste pensioenregelingen voor arbeiders en bedienden - was door dezelfde solidariteitsgedachte ingegeven, hoewel men evolueerde naar een opgelegde solidariteit¹.

De sociale zekerheid

Na de tweede wereldoorlog werd een regeling van sociale zekerheid ingesteld.

Kenschetsend hierbij is dat het begrip solidariteit een nieuwe dimensie krijgt.

Waar oorspronkelijk de verschillende regelingen (arbeiders - bedienden - mijnwerkers - zeelieden) een totaal autonoom bestaan kenden met een personele werkingssfeer die beperkt was tot de eigenlijke werknemers, ging men geleidelijk aan over tot harmonisering (bv. de pensioenregelingen) met een verdere uitbouw van de bij de regeling betrokken personensfeer (vb. studenten, dienstboden, geestelijken...).

De (verplichte) solidariteit doet thans mensen bijdragen tot de regeling, die niet noodzakelijk tot dezelfde beroepencategorie behoren en niet noodzakelijk door dezelfde risico's bedreigd worden.

In zijn verdere ontwikkeling zal de sociale zekerheid steeds dichterbij gaan aanleunen bij de onderstandregelingen, zodat de solidariteit nog een bredere dimensie krijgt, wat sommigen er toe aanzet de volledige fiscalisering van deze regeling in de plaats te stellen van het huidige bijdragenstelsel.

De uit de hand gelopen solidariteit

Zeker is dat de huidige sociale zekerheidsregeling aan haar doelstellingen voorbijgaat daar waar zij, onder de mom van de solidariteit, prestaties toekent aan personen die zelf niet solidair zijn.

De huidige regeling is zo log en ondoorzichtig dat zelfs de meest beslagen experten niet meer klaar zien in bv. de anti-cumulatieregels. In de E.E.G.-verordeningen vindt men zelfs bepalingen die toelaten pensioenen uit te keren waarvan het bedrag dit van het vorig loon overtreft.

De laatste decennia is een versnelde mentaliteitswijziging opgetreden, waardoor vroeger algemeen erkende waarden te loor gingen. De solidariteitsgedachte verslapte in sommige gevallen, terwijl zij sterker naar vortrad op gebieden waar men zulks niet zou verwacht hebben.

Wie immers had vóór 30 jaren durven beweren dat de individualistisch en materialistisch geïnspireerde jongeren zich tot solidaire voorvechters voor het natuurbehoud zouden opwerpen, terwijl zij anderzijds zich desolidariseren van de oudere generatie die zij de volledige verantwoordelijkheid voor de fouten van het verleden aanwrijven.

Of is er nog solidariteit? Bestaat er t.o.v. de sociale zekerheid nog genoeg solidariteit om de levensvoorwaarden van de meest misdeelden te verbeteren en wil men nog de nodige offers brengen om bejaarden, zieken en minder validen een menswaardig bestaan te geven?

De actieve bevolking, zegt men, zal weldra de drempel van de draagkracht overschrijden; in 1985 zal 1,1 werknemer voor het pensioen van 1 gepensioneerd werknemer moeten opdraaien.

Erger nog, de jonge afgestudeerde werklozen genieten werkloosheidsuitkeringen zonder dat zij ooit solidair hebben kunnen zijn. Zullen zij het zijn in de toekomst?

Bij de harmonisering van de pensioenregelingen voor werknemers in 1967 was bij de bedienden de solidariteit ver zoek. Kan men hen zulks kwalijk nemen? Is het niet menselijk dat rechtmatige belangen worden verdedigd wanneer men moet opdraaien voor het wanbeheer in andere sectoren?

Nooit heeft men ernstige pogingen ondernomen om de misbruiken en de uitwassen van de sociale zekerheid te bestrijden. Men gaf er van overheidswege - en wellicht onder druk van de vakbonden - veeleer de voorkeur aan de schuld voor de misgelopen situatie in de schoenen te schuiven van het medisch korps, van de patroons e.a. En bij iedere welgemeende poging - hoe schaars en bescheiden ze ook waren - om orde op zaken te stellen, kwamen de vakbonden aandraven met de sociale verworven rechten.

De nieuwe sociale zekerheid

Eens zal er toch een nieuwe sociale zekerheid moeten komen.

Deze nieuwe sociale zekerheid zal realistisch moeten zijn of men ze nu al dan niet op solidariteit wil baseren.

Indien solidariteit de basis dient te zijn, dan moeten de regelingen zo worden gescheiden dat ieder in die regeling is opgenomen waar hij solidair met anderen, waarborgen tegen het optreden van risico's zal vinden.

Een sociale zekerheid die toepasselijk is op „alle ingezetenen”² kan niet stoeien op de solidariteit, zoals wij ze definieerden, en is geen zuivere sociale zekerheid maar eerder een onderstandsregeling.

Overigens moeten sociale zekerheid en onderstandsregeling streng worden gescheiden. De eerste is een stelsel gebaseerd op de solidariteit van mensen die door beroepsrisico's worden bedreigd; de tweede is een regeling voor mensen waartussen iedere band van samenhang kan ontbreken en die enkel dit gemeen hebben dat zij „ingezetenen” zijn.

Ook zullen sommige takken van de traditionele sociale zekerheid naar de onderstandsregeling kunnen overgeheveld worden.

De sociale zekerheid kan of mag de persoonlijke verantwoordelijkheid niet uitschakelen. Onder de mom van de solidariteit mogen de bijdragenden niet verplicht worden degenen te onderhouden die zich wetens en wilens, door eigen schuld, onder de drempel van het bestaansminimum stellen.

De sociale zekerheid kan niet gezien worden los van andere aspecten van het sociale leven. De hervorming van de sociale zekerheid moet worden nagestreefd in het ruimer kader van een globale sociale politiek, gebaseerd op een rechtvaardige en gezonde solidariteit. Want hoe kan bv. een rechtvaardig systeem van kinderbijlagen worden uitgedokterd, wanneer men geen rekening zou houden met het bestaan van studiebeurzen en fiscale ontheffingen wegens kinderlast?

Besluit

Solidariteit moet de morele ondergrond blijven van de sociale zekerheid, zoniet opent men de deur voor misbruiken en profitarisme.

Maar het gaat dan wel om echte solidariteit, nl. het bewust samenhorigheidsgevoel van mensen die door dezelfde risico's bedreigd worden.

De harmonisering van de sociale zekerheidstelsels, die de laatste jaren werd nagestreefd, samen met de uitbreiding van de sociale zekerheid tot niet-professionele categorieën ging gepaard met het groeiend deficit van de kassen. Men heeft putten gevuld door andere putten te maken en nooit heeft men zich de vraag gesteld of

niet juist de harmonisering een van de oorzaken geweest is van de algemene precaire toestand van de sociale zekerheid.

De vroegere compartimentering van de sociale zekerheid, die gebaseerd was op echte solidariteit volgens grote socio-economische beroepencategorieën gaf wellicht meer voldoening dan het huidige universalisme dat bovendien logheid en ondoorzichtigheid creëert.

Overigens hebben „white collars” en „blue collars” zeer dikwijls tegenstrijdige belangen te verdedigen zodat de solidariteit wordt doorbroken.

De sociale zekerheid, zegt men, moet nieuwe banen bewandelen. Sluit dit echter uit dat de oude banen, die in de beginjaren van de verplichte sociale zekerheid hun degelijkheid hebben bewezen, niet opnieuw bewandelbaar zijn?

dr. juris JAN MERTENS,
lic. Politieke en Administratieve Wetenschappen,
Bestuursdirecteur Ministerie van Sociale Voorzorg

1. Cfr. Beknopt Overzicht van de sociale zekerheid in België, Uitg. Ministerie van Sociale Voorzorg.

2. Dit is het basisgedeelte van het Ontwerp van wetboek sociale zekerheid van de K.U. Leuven Universitaire Pers Leuven, 1978.

HET ARMAND PREUD'HOMME-MONUMENT WORDT HERSTELD !

Maatregelen zijn genomen om het prachtig bronzen monument van onze geliefde Vlaamse komponist, dat in juli j.l. gedynamiteerd werd, te herstellen.

De globale kosten van het fel beschadigd beeld kunnen volgens de beeldhouwer Jan van den Brande slechts gegeven worden na aankomst van het beeld in de gieterij. Het moet dus terug naar Nederland waar het gegoten werd. Geschat wordt dat de globale nog te betalen som ± 500.000 Fr. zal belopen.

Een DRINGENDE oproep wordt dan ook gedaan tot heel zingend en kunstminnend Vlaanderen, tot al de A.P. vrienden zo vlug mogelijk hun bijdrage, hoe groot of hoe klein ook, te willen storten op rekening nr. **407-3039881-84 v.d. VZW VLAAMSE CULTURELE PRODUCTIES**
2070 EKEREN met vermelding : A.P. monument + eerherstel.

De initiatiefnemers voorzien een nieuwe onthulling met groots eerherstel op zondag 23 mei e.k. te 15 u. in het stadspark te Hasselt. Gelieve die datum alvast vrij te houden.

Zangkoren en Muziekmaatschappijen die deze plechtigheid wensen mede op te luisteren kunnen zich nu reeds in verbinding stellen met de **VZW VLAAMSE CULTURELE PRODUCTIES**
Kapelsesteenweg 852 2070 EKEREN. Tel. 031-64 26 00

DENKEND AAN FRANS DAELS

door M. Boey

(verkort en aangepast overgenomen uit „De IJzertoren” - jan. '82)

Op 8 januari 1982 moesten we een piëteitsvolle gedachte wijden aan de nagedachtenis van professor Frans Daels. Omdat op die dag het eeuwfeest van zijn geboorte werd gevierd.

In „Twintig eeuwen Vlaanderen” neemt een uiterst samengebonden overzicht van wat die edele en voortreffelijke man heeft gepresteerd, een grote bladzijde in: een zeer zakelijke opsomming van zijn wetenschappelijk werk, zijn sociale verdiensten, zijn strijd voor de bewustwording van de Vlaamse gemeenschap: een droog, maar hoogst waardevol stuk geschiedenis.

Om een levendig beeld te schetsen van wat Frans Daels voor zijn volk verrichtte hadden we een boek nodig.

Hij was een schitterend geleerde die zijn studie en de rijke vrucht ervan op zeer sociale wijze en volledig in de dienst van de mens stelde. Als geneesheer-gynecoloog was hij in Vlaanderen en in het buitenland befaamd. Huldigen Nederlandse, Franse, Roemeense, Duitse, Zwitserse wetenschappelijke lichamen hem om zijn volhardende en vruchtbare inspanningen op het gebied van de medische research, in Vlaanderen was hij door talloze patiënten geëerd en geliefd, omdat hij bij het schenken van zijn doktershulp zo sociaal, zo onbaatzuchtig, zo menselijk was.

Hij was een ongemeen sociaal man. Zijn sociale beweging wekte in hem, zoon uit een Franssprekend gezin, een stevige Vlaamse overtuiging op. Ze verplichtte hem in de IJzerloopgraven '14-'18 tot initiatieven die voor de ontplooiing van de Frontbeweging van grote betekenis zouden blijken. Ze verklaart waarom hij onverpoosd bekommerd bleef om de opleiding van verpleegsters en vroedvrouwen. Ze was de bron van zijn onverdroten inspanningen voor de bewustmaking van zijn volk. Ze bezielde in vredes- en oorlogstijd initiatieven

waarmee hij mensen wilde bijstaan. Maar hij was Vlaams, dit betekent, naar het woord van René De Clercq, „onverduits en onverfranst”. Daarom schreef hij in 1942 een open protestbrief, waarin hij de chantagepolitiek van de bezetter aanklaagde. De bezetter liet hem echter ongemoeid, wellicht omdat hij besefte dat een sanktie tegen de in Vlaanderen geliefde professor Daels onberekenbare reacties kon oproepen.

Frans Daels was immers de bewonderde voorzitter van het IJzerbedevaartkomitee. Zijn ervaring in de IJzerloopgraven heeft hem levenslang getekend. Jaar na jaar, op de derde zondag van augustus kwam de Vlaamse massa, opgeroepen door de VOS-sen, luisteren naar de metalen stem van Frans Daels, die de „Vlaamse doden” ocriep als getuigen van het testament der Frontbeweging. Rustig en hard stelde hij de politieke diagnose en vertolkte hij de daaruit voortvloeiende eisen van Vlaanderen.

De onkreukbare geleerde met Europese faam, de sociale geneesheer, onverdroten kamper voor zijn verwaarloosd volk, de Vlaming die het aandurfde de politiek van de bezetter openbaar aan te klagen, hem uitdagend, werd niettemin door een Belgische Krijgsraad ter dood veroordeeld. Zwitserland heeft hem armoedig geherbergd.

Vlaanderen zal hem blijven eren. We hopen dat er bij sommigen die hem, en velen met hem, vervolgden, nog wat eergevoel moge leven en dat ze zich kunnen schamen.

Misschien hebben enkele onder hen zich geschaamd en verklaart dit waarom ze hem na jarenlange ballingschap bijna ongemoeid naar huis lieten terugkeren. Het A.V.V.-V.V.K heeft hij beleefd in de zinrijkste en kernachtigste zin van deze letters op zijn IJzertoren.

OPROEP

Geachte Dames en Heren, Leden en Vrienden,

Wij zijn zo vrij ons tot U te wenden in verband met een bijzondere, doch essentiële en algemene Vlaamse aangelegenheid. Het gaat namelijk om de IJzertoren te Diksmuide, die als een symbool van Vlaamse bezinning, eendracht en verantwoorde strijdvaardigheid moet worden beschouwd.

De heropbouw van de IJzertoren, hoger en indrukwekkender dan de eerste vernielde toren, was dé spoorslag voor de na 1944 hernemende Vlaamse Beweging.

Helaas, de IJzertoren begint „sleet” te vertonen. Hij staat daar trouwens, hoog opgericht bij dag en nacht blootgesteld aan de slagregens en de stormwind van het Noordzeegebied, in vogelvlucht op slechts vijftien kilometer van de zee ! Om diezelfde reden zijn alle kerktorens in de omgeving laag en gedrongen van architectuur.

Het IJzerbedevaartkomitee diende in het jaar 1981 5.224.489,- F uit te geven voor dringende werken aan de Toren en in 1980 voor 4.546.914,- F. Dit alles gebeurde zonder enige subsidie, steunend op eigen Vlaamse gelden. Door de uitgaven werd de reserve echter in twee jaar tijd met 2.666.864,- F aangetast. Daarenboven moest op de begroting 1982 een post voorzien worden van minstens 2.300.000,- F voor de afwerking van de dringende werken aan het museum en de verdere dichtingswerken aan de Toren. Tevens zouden ook drin-

gende herstellingswerken moeten worden uitgevoerd aan de Paxpoort.

Om aan deze toestand tegemoet te komen zou in de loop van dit jaar een bedrag van ongeveer zes miljoen frank moeten worden ingezameld.

Thans wordt een beroep gedaan op Vlaamse financiële groepen en op Vlaamse verenigingen met veel leden of met leden die eerder als bemiddeld kunnen beschouwd worden. Het is duidelijk dat het Verbond van Vlaamse Academics hiertoe moet worden gerekend.

Wij zijn ervan overtuigd dat U niet in gebreke zult willen blijven. Uw bijdrage kan worden gestort op postrekening 000-0882192-74 ten name van „IJzerbedevaart Diksmuide”, IJzerdijk 49, 8190 Diksmuide, met als melding : „Bijdrage herstellingswerken”.

Uw milde bijdrage zal een doeltreffende hulp zijn voor het herstel en behoud van onze IJzertoren en een krachtige morele aansporing voor de IJzerbedevaartwerking en de actuele Vlaamse Beweging. De komende IJzerbedevaart staat trouwens onder het actuele motto „Welvaart in eigen handen !”

Met onze dank en hartelijke Vlaamse groeten

not. Paul Daels,
Voorzitter van het

Rector Piet De Somer,
Algemeen Voorzitter van het
IJzerbedevaartkomitee Verbond der Vlaamse Academics

Diksmuide zondag 4 juli 1982

IJZERBEDEVAART

MOTTO : **Welvaart in eigen handen**

VERGADERINGSVERSLAG

Op 13/11/81 kwamen wij bijeen om te luisteren naar Dr. VALENTIN VERMEERSCH, hoofdconservator van de Stedelijke Musea te Brugge, die een causerie hield met dia's onder de titel: ARCHEOLOGISCHE ONTDEKKINGEN EN HERWAARDERING VAN DE BOURGONDISCHE PRAALGRAVEN TE BRUGGE.

De Bourgondische hertogen werden te Brugge vorstelijk begraven onder het hoofdkoor van de kerk in een grafkelder met daarboven een driedimensionaal praalgraf. De graven van Vlaanderen werden op dezelfde manier begraven in de Sint-Donaaskerk, b.v. Lodewijk van Nevers.

Samen met de kerk zijn die praalgraven verdwenen.

De Bourgondische hertogen nl. Filips de Stoute en Jan zonder Vrees werden begraven en kregen hun praalgraf nog in Dijon.

Filips de Goede werd begraven in het thans verdwenen „Prinsenhof” te Brugge maar zonder praalgraf. Men heeft er aan gedacht hem te Dijon een praalgraf te bezorgen, maar dat is uiteindelijk nooit gebeurd.

Karel de Stoute werd na zijn jammerlijke en historisch uiterst belangrijke nederlaag te Nancy tegen de Franse koning Lodewijk XI, waar hij de dood vond, in Dijon begraven. Later, nadat Bourgondië verloren ging, werd zijn stoffelijk overschot gestolen om het naar Brugge over te brengen.

Volgens de kronieken uit die tijd bleef „hij” drie jaar onderweg. Zijn stoffelijk overschot heeft waarschijnlijk nooit Brugge bereikt. Wel kreeg hij een praalgraf in de O.L.Vrouwkerk nadat 75 jaar later Filips II daarvoor 20.000 pond ter beschikking had gesteld.

Ondertussen was Maria van Bourgondië, zijn dochter, op 25-jarige leeftijd overleden na een val van haar paard tijdens een jachtpartij in de bossen van Wijnendale in 1482. Zij werd begraven in de O.L.V. Kerk en kreeg dadelijk een praalgraf in het hoofdkoor, nog uitgevoerd in laat-gotische stijl. Het praalgraf van haar vader werd later en in Renaissance-stijl opgetrokken.

De praalgraven van vader en dochter stonden naast elkaar en er werd een koperen hekken rond geplaatst; er kwamen beeldhouwwerken en schilderijen bij, b.v. het schilderij van Barend van Orley, een drieluik bestemd

voor het Mausoleum van Margareta van Oostenrijk, dochter van Maria, te Brou.

Maar door het overlijden van Barend was het schilderij onafgewerkt gebleven en nooit ter bestemming geraakt. Filips II deed het schilderij voltooiën door Marcus Geeraerts en het kwam in de O.L.Vrouwkerk te Brugge terecht.

De praalgraven werden beschadigd tijdens de beeldenstorm en gerestaureerd in de Oostenrijkse tijd. In de Franse tijd werden de graven opnieuw geprofaneerd. Gelukkig had het kerkbestuur de kostelijke ornamenten in koper van de graven tijdig verborgen.

Na een bezoek aan Brugge en de O.L.Vrouwkerk heeft Napoleon Bonaparte een belangrijke som achtergelaten om de graven te restaureren.

Tenslotte werd enkele jaren geleden het prachtig initiatief genomen de praalgraven uit hun ongelukkige omgeving in die zijkapel over te brengen naar hun historische plaats in het hoofdkoor.

Voorafgaandelijk werd dat hoofdkoor aan een grondig archeologisch onderzoek onderworpen. Men vond de grafkelder terug van Maria van Bourgondië en haar stoffelijk overschot. Na een pathologisch onderzoek daarvan bleek dat Maria de borst werd ingedrukt en de polsen gebroken had tijdens haar val. Haar gebit vertoonde veel caries niettegenstaande haar jonge leeftijd. Ze heeft twee kinderen nagelaten, Filips de Schone en Margaretha van Oostenrijk. Haar zoon Filips stierf ook jong tengevolge van een ongeluk tijdens een balspel (de Bourgondiërs waren sportief). Het hart van Filips werd in een loden kistje begraven in de grafkelder naast de kist van zijn moeder. De rest van het stoffelijk overschot werd in Spanje begraven nl. in Granada in de fameuse „Capilla Real” naast zijn echtgenote Johanna de Waanzinnige en in de nabijheid van zijn schoonouders Ferdinand van Aragon en Isabella van Castilië.

De grafkelder van Karel de Stoute was ledig gebleven, daar zijn stoffelijk overschot nooit ter bestemming was geraakt.

Maria werd in vier in elkaar passende kisten begraven: twee loden en twee houten kisten.

Tijdens de opgravingen vond men nog andere grafkelders terug uit de 12^e en 13^e eeuw van de geestelijkheid uit de O.L.Vrouwkerk: Die grafkelders zijn prachtig gedecoreerd met wonderbare fresco's, die interessante gegevens verstrekken over de schilderkunst van de pre-Eyckiaanse periode met hetzelfde picturaal realisme als bij de Vlaamse Primitieven. Ze zijn goed bewaard geble-

ven daar ze nooit het daglicht hebben gezien. Door die archeologische vondsten heeft Brugge er weer een onschatbare kunsthistorische rijkdom bijgewonnen.

Nu staan de praalgraven weer op hun oorspronkelijke plaats.

De bezoeker kan een interessante vergelijkende studie maken tussen de twee praalgraven. Ze zijn het werk van vele kunstenaars en ambachtslui, want eerst schiep de beeldhouwer de modellen van de dode en de gisants. Daarna werden ze met koper bedekt door de kopersmid en tenslotte in een derde fase werden de pronkstukken verguld.

Het graf van Maria is laat-gotisch gedecoreerd met zwevende engelen, guirlandes en gotische banderolles.

Dat van haar vader Karel de Stoute, dat ruim vijftig jaar jonger is, werd in Renaissance-stijl gedecoreerd met „wereldse” engelen in elegante contrapunt-houding, acanthus-bladeren en Romeinse letters.

Echt geboeid hebben wij geluisterd naar de interessante en spirituele causerie van Dr. Vermeersch. Soms was het eventjes luguber, maar daardoor spannend en ontspannend tegelijk. Bij een volgend bezoek aan de O.L.Vrouwkerk zullen wij met vernieuwde interesse en een ander oog de praalgraven aanschouwen op hun historische plaats.

Françoise Strobbe-Staessens

AFDELING KLEIN BRABANT - RUPEL-STREEK - VAARTLAND

Kerkstraat 46b, 2658 Puurs
Tel : 031-86 68 90

PROGRAMMA 1981-1982

- **Dinsdag 27 oktober:** Openingsvergadering met dr. I.F. Swaelen, Minister van Landsverdediging over „Defensiebeleid is vredesbeleid”. Receptie aangeboden door de GBM in het Rupelhotel, Markt te Boom.
- **Vrijdag 20 november:** Toneelavond in de K.N.S. te Antwerpen „De Wijze Kater” van Herman Heijermans
- **Dinsdag 15 december:** Lezing door André Demedts over „De betekenis van de hedendaagse Vlaamse literatuur”, gevolgd door een gezellig samenzijn in het teken van Kerstmis en Nieuwjaar in het lokaal Schaliënhoeve te Kalfort-Puurs.

- **Dinsdag 19 januari:** Lezing door een Yogaleraar van de Raya Yogaschool te Antwerpen onder de titel: „Yoga, een andere manier van leven?”
Lokaal: restaurant Breendonk (aan het Fort).
- **Zaterdag en zondag 27 en 28 februari:** verademingsweekend voor gans het gezin in „de Bosberg” te Houthalen.
- **Dinsdag 16 maart:** geleid bezoek aan de brouwerij Moortgat met lezing over „Moderne technieken in het brouwen” door een ingenieur-brouwer.
- **Dinsdag 13 april:** aktualiteitsprogramma, nader te bepalen.
- **Donderdag 20 mei:** Nachtegalentocht in de bossen van Hingene en Bornem onder de leiding van een Wielewaaigids. Voor of na boerenbrood met kop en een grote Duvel.

AFDELING TAXANDRIA

PROGRAMMA 1981-1982 (tweede semester)

- **Donderdag 7 januari** te 20.30 uur: Salons „De Pooter” Augustijnslei 56, Brasschaat.
Spreker: prof. dr. D.L. Massart
Titel: „Hoe vergiftigd is ons voedel?”
Inleiding: Louis De Foer
- **Donderdag 4 februari** te 20.30 uur: Salons „De Pooter”, Augustijnslei 56, Brasschaat
Spreker: prof. dr. L. Baeck
Titel: „De jaren '80 in perspectief”
Inleiding: „Jan Van Hove
- **Donderdag 4 maart** te 20.30 uur
Spreker: prof. dr. L. Vander Kerken, s.j.
Titel: „De wereld van de schijn”
Inleiding: Rudi Peickmans
- **Vrijdag 23 april:** Avondje uit: toneelvoorstelling, nadere gegevens volgen.
- **Zaterdag 8 mei:** gezinswandeling in het Peerdsbos
- **Vrijdag 18 juni** te 20 uur: „Taptoe” in de Denneburghoeve te Kapellen

AFDELING OOSTENDE - VEURNE - DIKSMUIDE

Programma 1981-1982

- **Vrijdag 11 december** te 20.30 uur: Spetterende poëzieavond, door Catharina Reysen, lerares voordrachtskunst te Hasselt met gedichten van Guido Gezelle en

gedichten over de vrouw, begeleid door piano- of gitaarmuziek.

In Residhotel Royal Astrid, Wellingtonstraat 1, Oostende - tel 059-50 08 11

- **Zaterdag 9 januari** te 20.30 uur: NIEUWJAARSRECEPTIE in de Oostendse Compagnie (Koninklijke Villa) Koningin Astridlaan 1, Oostende - tel 059-70 96 08
- **Vrijdag 5 februari** om 20.30 uur.
Spreker: prof. dr. M.A.G. van Meerhaeghe
Titel: „De Belgische economie: licht en schaduw”.
In Residhotel Royal Astrid, Wellingtonstraat 1, Oostende - tel 059-50 08 11
- **Zondag 7 maart**: groepsbezoek aan de tentoonstelling „Chinese Kunstschaten” in Brussel in het Paleis voor Schone Kunsten onder geleide van een gids. Nadien bezoek aan een interessante fototentoonstelling in hetzelfde gebouw, evenals aan enkele werken van onze Oostendse meester Leon Spilliaert.
- **Vrijdag 2 april** te 20.30 uur
Spreker: prof. dr. Marcel Serbruyns, hoogleraar R.U.G.
Titel: „Wetenschappelijke uitleg van onze dromen”
In Residhotel Royal Astrid, Wellingtonstraat 1, Oostende - tel 059-50 08 11

AFDELING ANTWERPEN

PROGRAMMA 1981-1982

- **Dinsdag 26 januari - 835e ontmoeting**
Spreker: geaggr. lic. L. de Marré, Docent Provinciaal Instituut Antwerpen
Titel: „De wereldbeschouwing van Spinoza
Inleiding: dr. psych. paed. Jos Peeters
- **Dinsdag 2 februari - 836e ontmoeting**
Toneelavond in het Meirtheater, Meir 75 om 20.30 u.
„Boerderij der dieren” van Georges Orwell
Organisatie: dr. Yvonne Lammens
- **Dinsdag 9 februari - 837^e ontmoeting**
Spreker: lic. H. Awouters, manager personeelsbeleid I.T.C.
Titel: „Kaderpersoneel en demotivatie”.
Inleiding: ir. E. De Hert, bestuurslid
- **Dinsdag 16 februari - 838^e ontmoeting**
Spreker: prof. dr. Aloïs Gerlo, oud-rector van de V.U.B.

Titel: „Het vernieuwd secundair onderwijs (V.S.O.)”.

Inleiding: dr. jur. Valeer Portier, oud-voorzitter

- **Dinsdag 23 februari**: crocusverlof - geen vergadering
- **Dinsdag 2 maart - 839^e ontmoeting**
Spreker: prof. L. Kaufman, docent V.U.B.
Titel: „Speculatieve Cosmologie, een visie op recente ontwikkeling”.
Inleiding: prof. dr. Broeckx, bestuurslid
- **Dinsdag 9 maart - 840^e ontmoeting**
Spreker: dr. jur. Le Page, sekretaris van de Simon Stevinstichting
Titel: „De zin van de zorg voor oude vestingwerken”
Inleiding: Chris D’Huyvetter, bestuurslid
- **Dinsdag 16 maart - 841^e ontmoeting**
Spreker: prof. dr. Marcel Janssens, gewoon Hoogleraar K.U.L.
Titel: „De geneesheer in de literatuur”.
Inleiding: apr. E. Hoet, voorzitter
- **Dinsdag 23 maart - 842^e ontmoeting**
Spreker: dr. P.H. Jongbloet, kinderarts en cytogeneticus
Titel: Seizoensgevoeligheid van de eicel en de zaadcel en de oorzaken van Mongolisme”.
Inleiding: dr. med. P.J. Carpentier
- **Dinsdag 30 maart - 843^e ontmoeting**
Spreker: Mw. A.M. Riessauw, dr. Kunstgeschiedenis en Oudheidkunde, verbonden aan het Hoger Instituut voor Geschiedenis en Oudheidkunde R.U.G.
Titel: „Moessorgski: persoonlijkheid en oeuvre”.
Inleiding: Kristien Brinckman-Hilderson
- **Dinsdag 20 april - 844^e ontmoeting**
Spreker: prof. dr. A. Verhulst, Seminarie voor Economische en Sociale Geschiedenis van de Middeleeuwen en Historische Geografie R.U.G.
Titel: „Aspekten van de Geschiedenis van het Vlaamse landschap”.
Inleiding: Kristien Brinckman-Hilderson
- **Dinsdag 27 april - 845^e ontmoeting**
Bestuursverkiezingen
- **Zaterdag en zondag 8 en 9 mei**: TAPTOE naar Nederland
We bezoeken het museum Krölller-Müller; Doesburg, Zutphen en Deventer; Staphorst en Giethoorn
Inlichtingen en inschrijvingen bij Mw. Chris D’Huyvetter, tel 031-64 14 86

DELFTS AARDEWERK

door Henry-Pierre Fourest

Dit boek, van de hand van de conservator van het Musée National de Céramique de Sèvres, belicht een belangrijke stroming in de Europese keramiekkunst. In de zeventiende en de achttiende eeuw komt het Delfts aardewerk tot volle bloei, en het is juist deze periode die FOUREST, - duidelijk met vakkennis - benadert. Waarom deze Nederlandse editie van een Frans werk, ondanks de regelmatige en recente Nederlandse studies over dit onderwerp? Waarschijnlijk stelt men hier vooral de bredere kontekst op prijs waarin het „Delfts” gesitueerd wordt. FOUREST diept de inzichten uit van HAVARDS' meer dan honderd jaar oude standaardwerk „Histoire de la faïence de Delft”, 1978. Dat zulks nog niet eerder gebeurde mag verwondering wekken, gezien de aanzienlijke verspreiding van Delfts aardewerk over verschillende Franse musea en privékollekties. Verder baseert de auteur zich op voorwerpen uit het Rijksmuseum van Amsterdam, het Musée National de Céramique de Sèvres, het Museum voor Kunst en Geschiedenis van Brussel en het Victoria & Albert museum te Londen.

De opkomst van het Delfts aardewerk was te danken aan de verminderende belangstelling voor de - aanvankelijk via Antwerpen in de Nederlanden verspreide - Italiaanse majolica rond het einde van de Renaissance. Als de pas opgerichte Verenigde Oost-indische Compagnie origineel Chinees en Japans aardewerk naar de thuishavens meebrengt, heeft dit voor de opkomende Delftse aardewerkproduktie uiteindelijk vèrstrekkende gevolgen. Na een periode van getrouwe imitatie van de eeuwenoude Oosterse traditie, komen de Hollandse meesters al gauw tot een eigen vrije interpretatie, wat tenslotte ontstaan gaf aan typisch Delfts keramiek. Eigen is vooral het decor, sterk verwant aan de Hollandse schilder-, graveer- en miniatuurkunst van het ogenblik.

Het boek bevat naast essentiële lopende tekst heel wat uitgebreid plaatwerk. Van ieder vermeld voorwerp wordt namelijk een afbeelding opgenomen (180 in totaal), gevolgd door een catalogusnummer en -beschrijving: een summiere materiële toelichting (soort voorwerp, techniek, meesterwerk, datering, afmetingen, bewaarplaats of kollektie, met eventueel inventarisnummer) en een situering van vorm, decor, stijl, kleur, initialen en in mindere mate ook techniek. Aangenaam voor

de lezer is wel dat deze catalogusfragmenten, die onafhankelijk van de tekst werden opgesteld, zodoende ook afzonderlijk kunnen worden geraadpleegd.

De lopende tekst schijnt met opzet bondig gehouden te zijn en behandelt het Delfts aardewerk vanuit verschillende gezichtspunten. De situering in de **historische** kontekst schetst de omstandigheden en de artistieke ontwikkeling van vóór het ontstaan tot na de uitbloei, met een breed totaalbeeld als resultaat. Het **technisch** aspect durft soms verward overkomen, terwijl de economische benadering (met betrekking tot het gildewezen en dergelijke) eerder summier aandoet. De **evolutie** van het „Delfts” wordt doorheen de zeventiende

Ook voor vrije beroepen biedt de
Drukkerij Strobbe pvba te Izegem
een volledige keus

Formulieren van algemene aard
Beroepsgerichte formulieren
Ontvangstbewijzen
Dagboeken
Kaartsystemen
Buro-accessoires
Enveloppen
Klassement

(051) 30 23

Kasteelstraat 1 - 8700 Izegem

en achttiende eeuw op de voet gevolgd in de meesterateliers van de Delftse „plateelbakkers” of aardewerkers. Treffend is dat de invloed van Chinees en Japans porselein gaandeweg moet onderdoen voor de stijgende concurrentie van het Europees porselein. Vooral het Engels porselein zal uiteindelijk de neergang van het Delfts in de hand werken.

„Delfts Aardewerk” is een groot-formaat-boek en vrij omvangrijk (ca 200 blz.). Het Zwitserse drukwerk staat borg voor de illustraties (180, waarvan 50 in uitstekende kleuren).

Het lezen van „Delfts Aardewerk” vraagt van bij het begin een zekere vertrouwdheid met het onderwerp, wat

soms verwarring kan wekken, vooral door de aanwezigheid van een zeer rijke vakterminologie. De leek hoeft zich hierdoor niet te laten afschrikken, gezien de zeer concrete en welsprekende katalogering en illustratie van alle vernoemde voorwerpen. Ook hierdoor verschaft de auteur een grondig inzicht in de evolutie van het Delfts aardewerk.

Griet Lebeer,
lic. kunstwetenschappen

H.P. FOUREST, **Delfts Aardewerk**, Amsterdam, 1980 (vertaald uit het Frans door P. VAN DEN HOUT); 32,5 x 28,5 cm; gebonden, 203 blz.; 180 afbn.; prijs 2.850,- fr.; uitgeverij H.J.W. BECHT - Amsterdam (De Nederlandse Boekhandel - Patmos - Opdebeek, Kapelsestraat 222, 2080 Kapellen, tel 031-64 53 20)

VAARWEL LIS DE FLANDRE...

Op 18 februari jongstleden ontviel ons Lis Lefever, echtgenote van apotheker Miel Hoet, voorzitter van de V.V.A.-afdeling Antwerpen. Omdat gemoedelijke mensen vaak het voorrecht hebben van korte namen, was ze sinds jaren in de wandel bekend als Lis Hoet. Ze maakte onafscheidelijk deel uit van onze wereld en was daarvan een sieraad. Ook vestimentair, want ze was altijd met smaak en verscheidenheid getooid. Ze had een van die Brugse poortersvrouwen kunnen zijn, die destijds een koningin beschaamden. Op een aangenaam verrassende wijze werd dit echter aangevuld door haar eenvoud, haar gezond verstand, haar jovialiteit, maar vooral door haar nooit aflatende energie en inzet voor anderen. Hoezeer heeft ze gewerkt, gepropageerd, gedweept ten gunste van de Sint-Lutgardisschool. Hoezeer heeft ze onze afdeling met geschenken en inspanningen verwend: moederlijk, zusterlijk, oneindig vrouwelijk. Haar loutere aanwezigheid bij een gezamenlijke reis, bij een taptoe, bij een Sinterklaasfeest, was al de helft van het welslagen.

Toen begon de kwade tijding door te sijpelen. Men wist haar veroordeeld, maar wie **wilde**, wie **kon** het geloven. Die het niet wist, kon ook niets vermoeden, zelfs niet toen haar toestand reeds lang ernstig was en ze geregeld zware behandelingen onderging. Het heldhaftig en volledig redden van de schijn, zo eigen aan de sterken, was voor haar vanzelfsprekend. Ze kende geen versagen. Op het laatste Sinterklaasfeest in December, was ze actief en opgeruimd aanwezig zoals altijd, alsof er niets aan de hand was.

Rustig en sterk is ze van ons heengegaan. Er rest ons een gevoel, niet alleen van rouw, maar ook van beroving: Lis was van ons. Op haar uitvaartdienst heerste een diepe en gezamenlijke ingetogenheid en een troostende religieuze stemming. Ook daarbij bleek hoe een grote verscheidenheid van mensen in haar een knooppunt had gevonden en een schone gemeenschap vormde.

Miel, voor U en de twee jongens was, en is, het allemaal nog zoveel zwaarder om dragen, maar bedenk: men krijgt altijd genade naar staat. Dit in ieder geval wensen wij U, en ook onszelf, van ganser harte.

P.C.

In memoriam

MARIEKE TIMMERMANS-JANSSENS

Op 14 februari 1982 overleed te Lier Marieke Janssens, de weduwe van Felix Timmermans. Zij zou op 13 juli e.k. negentig zijn geworden. Sinds de dood van haar man, reeds vijfendertig jaar geleden, leefde zij eerder teruggetrokken.

Marieke en Felix waren gehuwd op 15 oktober 1912, in de tijd toen Pallieter nog in de maak was. Oorspronkelijk zou Pallieter trouwen met een Marleentje. Het werd

echter een Marieke. Toen het meesterwerk verscheen in het voorjaar 1916 was het opgedragen „aan Marieke Janssens, mijne vrouw”.

Bijna vijfendertig jaren hebben Marieke en Felix elkaars lief en leed mogen delen. Samen met hun vier kinderen hebben zij in het „schone Lier” veel gelukkige jaren gekend. Het vroegtijdig heengaan van Felix op 24 januari 1947 was voor Marieke een enorm zware slag waarvan zij slechts langzaam herstelde.

Op het gedachtenisprentje van Marieke Janssens staat het „Lied van Marieke uit Pallieter”, een niet eerder gepubliceerde tekst, destijds geschreven door Timmermans voor de eerste filmbewerking, gepland door de kineast Henri Storck, die echter nooit gerealiseerd werd. Marieke heeft het versje echter altijd onthouden en voor haar kinderen opgezegd.

„Het zij van lief,
het zij van leed,
ik voel me zo bevangen.
En 't bonzen van mijn hart,
gereed te barsten van verlangen.
Hij zei een woord dat in me viel
Als 't schoonste minnelieke :
Ik neem U mee in mijne ziele, Marieke !”

Meer dan ooit is het liedje waarheid geworden voor Marieke die altijd zo dicht bij haar Fé heeft geleefd, zo nauw verbonden met de grote Felix Timmermans, de romanschrijver, de schilder, de poëet, die Vlaanderen over de grenzen heen, in verre streken en vreemde talen zo'n hoge roem verschaftte.

In memoriam MEESTER JORIS LENS

Op 11 januari 1982 overleed plotseling Meester Joris Lens. Op 30 januari zou hij, midden zijn familie, zijn tachtigste verjaardag vieren. Hij had dus heel wat meegemaakt, ook in de Vlaamse Beweging en wel van héél dicht bij... Dat kon moeilijk anders. Voor iemand met het karakter, de levensstijl en vooral de talenten zoals Meester Lens die bezat, was dat onontkoombaar. Hij behoorde tot de pioniers in de strijd voor de vernederlandsing van de universiteit te Leuven. Daarvoor kreeg hij in 1924, als één der eersten het „consilium abeundi” en weigerde zich voor de academische raad te verdedigen, overtuigd als hij was dat zijn gedrag geenszins een verdediging vergde... Zó is hij zijn hele leven gebleven. Meester Lens belichaamde zowat het ideaalbeeld van wat een Vlaams academicus hoort te zijn: hoogstaand intellectueel, meesterlijk vakdeskundige en bezielde door een onwankelbaar rechtvaardigheidsgevoel dat noodzakelijkerwijze moest uitmonden in een diepe, bijna schatplichtige, maar steeds verantwoorde sociale bewogenheid én inzet. Hij had daarenboven dat vanzelfsprekende hoofse flegme en de innemend vriendelijke menselijke omgang van diegenen die wéten waarmee ze bezig zijn, die hun opdracht korrekt weten in te schatten en voor wie plichtsbesef een evidentie is. Wij zullen hem missen, wij zullen ook vooral zijn voorbeeld missen...

P. Jongbloet
Onder-Voorzitter V.V.A.

PERSONALIA

OVERLIJDENS

- **Carlos BAEKELANDT**, dr. med., geboren te Gullegem op 8.1.1908 en overleden te Kuurne op 5.10.1981.
- **Michel BAFORT**, dr. med., vader van dr. med. Jan en Paul Bafort, schoonvader van dr. sc. Fr. van Cauwelaert de Wyls, lid V.V.A.-Kortrijk, geboren te Mariakerke-Gent op 8.7.1898 en overleden te Eeklo op 2.2.1982.
- **Baron Jean de BETHUNE**, vader van Emmanuel en Guy de Béthune, leden afdeling V.V.A.-Kortrijk, geboren te Marke op 21.8.1900 en overleden op 13.12.1981.
- **Bertho CAJOT**, vader van José Cajot, voorzitter V.V.A.-Limburg, geboren op 12.11.1909 en overleden op 1.12.1981.
- **Jozef CORDIE**, lic. germ., geboren te Veulen en overleden te Kortrijk op 23.10.1981.
- **Marieke JANSSENS**, echtgenote van Felix Timmermans, geboren te Lier op 23.7.1892 en aldaar overleden op 14.2.1982.
- **Lis LEFEVER**, apr., echtgenote van apr. Emile Hoet, voorzitter V.V.A.-Antwerpen, geboren te Leuven op 10.5.1921 en overleden te Schilde op 18.2.1982.
- **Noel LEFEVRE**, schoonvader van dr. med. J. Ver-cruysse, geboren te Kortrijk op 25.10.1897 en overleden op 18.3.1982.
- **Wies MOENS**, geboren te Sint-Gillis-Dendermonde op 28.1.1898 en overleden te Heerlen (Ned. Limburg) op 2.2.1982 - Zie In Memoriam.
- **Guido PROVOOST**, dr. in diplomatieke wetenschappen, politiek historicus, sekretaris V.O.S., geboren te Brugge op 7.11.1940 en overleden te Gent op 19.12.1981.
- **Louis ROPPE**, Eregouverneur van Limburg, eradvokaat. Voor de oorlog sekretaris van het K.V.O.H.V.-Limburg en lid van de Centrale Raad, geboren te Hees op 21.2.1914 en overleden op 25.2.1982.

GEBOORTEN

- **BRUNO**, tweede kindje van Johan Verbeke en apr. Véronique Benoit, geboren te Kortrijk op 2.10.1981
- **GILLES**, tweede kindje van dr. med. en Mw. Xavier Biebuyck, geboren te Kortrijk op 14.1.1982
- **LOUIS**, kindje van notaris en Mw. Dirk van Haesebrouck-De Schaepmeester, geboren te Kortrijk op 1.4.1982.
- **MARIE-HELENE**, vijfde kindje van Georges en Christiane Van Quickenborne-Vanmaele uit Kortrijk, geboren op 10.2.1982
- **NELE**, tweede kindje van lic. not. en Mw Hugh Driessen-Janssen uit Heusden, geboren op 18.11.1981
- **PATRICK**, derde kindje van Henri en Mimi Van Severen-Fabry uit Antwerpen, geboren op 19.11.1981
- **PIETER**, eerste kindje van Luc en Annemieke Spaens-Lambert, lic. rechten, geboren te Kortrijk op 23.11.1981
- **XAVIER**, derde kindje van dhr. en Mw. Van Marcke-Lamoral Edith, lic. lich. opv., geboren te Kortrijk op 24.11.1981.

HUWELIJK

- Luc BILLIET, zoon van ir. Jan Billiet, lid V.V.A.-Kortrijk huwde met Chantal LEFEVERE op 30.1.1982
- Frank CHARLE huwde met apr. Myriam DEBUS-SCHERE, Lid V.V.A.-Kortrijk op 3.4.1982
- Roger WENSEL en Ann VAN IMPE, dochter van Dr. en Mw. P. Van Impe-Dochy, zullen op 30.4. a.s. in het huwelijk treden te Schoten.

GELUKWENSEN

- Op vrijdag 11.12.1981 promoveerde Marie-Gemma DEQUAE tot doctor in de Toegepaste Economische Wetenschappen met haar proefschrift : „Inflatie, belastingstelsel en waarde van de onderneming”. Mieke Vandeputte- Dequae is lid van de afdeling Kortrijk. Onze hartelijkste gelukwensen.